

Εργατικό ατύχημα

Έννοια του εργατικού ατυχήματος - Προϋποθέσεις υπό τις οποίες η νόσος του μισθωτού συνιστά εργατικό ατύχημα – Προϋποθέσεις υπό τις οποίες ο παθών εργατικό ατύχημα δικαιούται χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης – Περίπτωση θανατηφόρου ασθενείας μη οφειλομένης σε πράξη ή παράλειψη του εργοδότη – Ο μισθωτός που εργάζεται σε πλοίο χωρίς να υποχρεούται να μετέχει στους πλόες του πλοίου, παρέχει χερσαία και όχι ναυτική εργασία – Πρόταση της ενστάσεως περί αναρμοδιότητας του δικαστηρίου.

Πρόεδρος: Δ. ΠΑΤΙΝΙΔΗΣ

Εισηγητής: Α.ΚΑΡΕΛΟΥ

Δικηγόροι: Α. Τσιαντής, Γ. Αλεξόπουλος

(...) Εργατικό ατύχημα από βίαιο συμβάν αποτελεί η σωματική βλάβη η οποία είχε ως συνέπεια ανικανότητα για εργασία ή το θάνατο του εργαζομένου, εφόσον επήλθε από αιφνίδιο και απρόβλεπτο γεγονός. Τέτοιο γεγονός θεωρείται και η νόσος που προκλήθηκε, εκδηλώθηκε ή και επιδεινώθηκε κατά την εκτέλεση της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής από έκτακτη και αιφνίδια επενέργεια εξωτερικού αιτίου, ασχέτου προς την ιδιοσυστασία του οργανισμού του παθόντος και προς τη βαθμιαία και προοδευτική εξασθένηση και φθορά του λόγω της φύσεως και του είδους της εργασίας και των συνδεομένων με αυτή δυσμενών όρων παροχής της. Τέτοια έκτακτη και αιφνίδια επενέργεια εξωτερικού αιτίου υφίσταται, είτε όταν κατά την εκτέλεση της εργασίας διαμορφώθηκαν εκτάκτως δυσμενείς συνθήκες, που δεν είναι συμφυείς προς τους συνηθισμένους όρους παροχής της, είτε όταν η απασχόληση του εργαζόμενου εξακολούθησε, έστω και υπό κανονικές συνθήκες, μετά την εκδήλωση της νόσου, με αποτέλεσμα την επιδείνωσή της αφού στην τελευταία περίπτωση ο εργοδότης που οφείλει να ρυθμίζει τα της εργασίας έτσι ώστε να προστατεύεται η ζωή και υγεία του εργαζόμενου, δεν μπορεί να αξιώσει τη συνέχιση της απασχολήσεώς του, και αν δεν τον θέσει εκτός υπηρεσίας οι συνθήκες παροχής της εργασίας αποβαίνουν εξαιρετικές και ασυνήθιστα δυσμενείς, προσλαμβάνοντας έτσι το χαρακτήρα του βίαιου συμβάντος. Στην τελευταία περίπτωση, βασική προϋπόθεση για τη μετατροπή των κανονικών συνθηκών του εργαζόμενου, είναι η παραβίαση της έναντι αυτού υποχρεώσεως πρόνοιας του εργοδότη και γι' αυτό ακριβώς δεν υπάρχει τέτοια παραβίαση και συνακόλουθα εργατικό ατύχημα με την παραπάνω έννοια, όταν ο εργοδότης δεν γνωρίζει, ούτε αγνοεί υπαίτια ότι ο εργαζόμενος είναι ασθενής και γενικότερα ότι η κατάσταση της υγείας του δεν επιτρέπει την εξακολούθηση της απασχολήσεώς του. Για να δικαιούται ο παθών σε εργατικό ατύχημα χρηματική ικανοποίηση λόγω ψυχικής οδύνης, αρκεί να συνετέλεσε στην επέλευση του ατυχήματος πταίσμα του εργοδότη ή των προστηθέντων από αυτόν, με την έννοια του άρθρου 914 Α.Κ., δηλαδή να συντρέχει αμέλεια αυτών και ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ του ζημιογόνου γεγονότος και του επιζήμιου αποτελέσματος. Υπάρχει δε η αιτιώδης αυτή συνάφεια όταν, κατά τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων ή τις ειδικές περιστάσεις της συγκεκριμένης περιπτώσεως ήταν πρόσφορη να επιφέρει το επιζήμιο αποτέλεσμα και επέφερε πράγματι τούτο στη συγκεκριμένη περίπτωση. (...)

Το Εφετείο δεν παραβίασε ευθέως με εσφαλμένη ερμηνεία και εφαρμογή τις διατάξεις των άρθρων 914, 662 και 932 Α.Κ. και 1,2 και 3 του Ν. 551/15, καθώς και των άρθρων 7,8 και 14 του π.δ. 17/96 (Οδηγ. ΕΟΚ 89/391, 91/383) και 3,4 και 5 του π.δ. 70/90, καθώς και με τις ως άνω παραδοχές της προσβαλλόμενης αποφάσεως δεν συνέτρεχαν στην κρινόμενη περίπτωση οι κατά νόμο προϋποθέσεις για την

εφαρμογή των περί εργατικού ατυχήματος διατάξεων (οι οποίες δεν ήτα εφαρμοστέες ούτε εκ πλαγίου), με ανεπαρκείς και αντιφατικές αιτιολογίες σε ζητήματα που ασκούν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης.

Ειδικότερα, με τις παραδοχές της προσβαλλόμενης αποφάσεως, ότι η εργασία του συγγενούς των αναιρεσιόντων στο πλοiαριο «Ζ...» Π.Κ. (βοηθός του μηχανικού στην επίβλεψη των εργασιών επισκευής του πλοiαρίου) δεν ήταν ιδιαίτερα κοπιώδης και ανθυγιεινή, ότι εργαζόταν από την 08.00 έως την 15.00 ώρα αντί συμφωνημένου μισθού 1.200 ευρώ, στον οποίο περιλαμβάνονταν και το ποσό των 350 ευρώ για δαπάνη μίσθωσης κατοικίας, πλην όμως αυτός για την εξοικονόμηση της τελευταίας δαπάνης χρησιμοποιούσε τους χώρους του ρυμουλκού για τη διαμονή του, ότι ο Π.Κ. ουδέποτε εργάστηκε στο ρυμουλκό ως φύλακας, ότι η επιδείνωση της υγείας του οφείλεται αποκλειστικά στην άρνησή του να επισκεφθεί ιδιώτη γιατρό (δεν είχε επιμεληθεί να εκδοθεί στο όνομά του βιβλιάριο ασθενείας αν και είχε τις νόμιμες προς τούτο προϋποθέσεις) μετά την εμφάνιση πυρετού, ότι ουδέποτε ανακοίνωσε στον προστηθέντα της αναιρεσίβλητης την επιδείνωση της καταστάσεως της υγείας του, ότι η εμφάνιση πνευμονίας και η θανατηφόρα εξέλιξή της δεν οφείλεται στις δυσμενείς συνθήκες εργασίας του αλλά στην ως άνω δική του αμελή συμπεριφορά σε συνδυασμό με το γεγονός ότι ήταν αλκοολικός, γεγονός που αγνοούσε η πρώτη αναιρεσίβλητη και ότι ουδεμία πράξη ή παράλειψη των προστηθέντων από αυτή συνδέεται με την εκδήλωση της νόσου της πνευμονίας στον Π.Κ. και τη θανατηφόρα κατάληξή της, δεν υπάρχουν οι πραγματικές προϋποθέσεις για την εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων ουσιαστικού δικαίου περί εργατικού ατυχήματος, οφειλόμενου σε αμελή συμπεριφορά των αναιρεσίβλητων, οι δε αιτιολογίες είναι πλήρεις, σαφείς και χωρίς αντιφάσεις (...)

Κατά τη διάταξη του άρθρου 3^Α του Ν.2172/93, ναυτικές διαφορές είναι οι ιδιωτικές διαφορές που πηγάζουν από πράξεις του θαλάσσιου εμπορίου, τη χρησιμοποίηση, λειτουργία ή ναυσιπλοΐα πλοίου ή την παροχή εργασίας ε πλοίο, ενώ από τις διατάξεις των άρθρων 1, 37 επ. και 53 επ. του Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου (Κ.Ι.Ν.Δ.) προκύπτει ότι ουσιώδες στοιχείο της συμβάσεως ναυτικής εργασίας είναι ότι ο ναυτικός αναλαμβάνει την υποχρέωση να συμμετέχει ως μέλος συγκροτημένου οργανικά πληρώματος στους πλόες του πλοίου. Έτσι, η σύμβαση δεν αποβάλλει το χαρακτήρα της ως ναυτικής, αν για οποιοδήποτε λόγο (όπως για συντήρηση ή επισκευή), παραμένει το πλοίο άργο στο λιμάνι, έχει όμως συγκροτημένο πλήρωμα και βρίσκεται σε διαρκή ετοιμότητα προς πλού, μόλις περατωθεί η συντήρηση ή η επισκευή του. Στην περίπτωση αυτή ο προσλαμβανόμενος για να εργασθεί ως μέλος συγκροτημένου πληρώματος, έστω και αν δεν παρέχει αμιγώς ναυτική εργασία, θεωρείται ναυτικός.

Όταν όμως η πρόσληψή του γίνεται για όσο χρόνο το πλοίο είναι προσδεδεμένο στο λιμάνι για επισκευή η συντήρηση ή είναι παροπλισμένο και αυτός δεν έχει υποχρέωση συμμετοχής σε πλόες του πλοίου, τότε πρόκειται για παροχή χερσαίας εργασίας, ή από την οποία γεννώμενη διαφορά δεν είναι ναυτική.

Τέλος, κατά τις διατάξεις των άρθρων 46, 559 αρ. 5 και 562 παρ. 2 περ. γ του Κ.Πολ.Δ., η ένσταση της καθ' ύλην αρμοδιότητας του δικαστηρίου που δικάζει την αγωγή αφορά τη δημόσια τάξη και εξετάζεται αυτεπαγγέλτως από το δικαστήριο, προτείνεται δε σε κάθε στάση της δίκης και στον Άρειο Πάγο για πρώτη φορά, εφόσον στην τελευταία αυτή περίπτωση τα πραγματικά αυτά περιστατικά που τη συγκροτούν προκύπτουν από την προσβαλλόμενη απόφαση ή έχουν τεθεί νομίμως ενώπιον του δικαστηρίου της ουσίας. ⁽⁴⁾

(4) Επικυροί την 507/2010 Εφετείου Πειραιώς.